

ESO (European Senior Organisation) – PES-seniors

On Facebook: <https://www.facebook.com/EuropeanSeniorOrganisation/>

On Web : <https://socialistseniors.eu/>

Hoe zit het met het Europees Seniorenbeleid?

Na de Europese verkiezingen van 9 juni 2024 gaat de Europese Unie een nieuwe periode van vijf jaar in. Een nieuw Parlement, een nieuwe Europese Commissie, nieuwe machtsverdelingen.

ESO heeft zijn “ESO memorandum voor de Europese verkiezingen 2024” en steunt ten volle het AGE-Europe Manifesto 2024. Na de verkiezingen lijkt het ons belangrijk om ons memorandum om te zetten in een meerjarig actieprogramma, een wegwijzer voor onze politieke actie, de komende jaren. Het bevat 4 pijlers en 8 werkpunten en zal waar nodig verder worden uitgewerkt tijdens onze seminars en acties in de komende jaren.

In onze politieke actie zullen we nauw samenwerken met

- onze partners in onze Europese sociaaldemocratische familie: de **S&D-fractie in het Europese Parlement**, de **PES-fractie in het Comité van de Regio's**, onze **Partij van de Europese Socialisten (PES)**, de **Stichting voor Europese Progressieve Studies (FEPS)** en de sectororganisaties in de PES (**PES-Vrouwen**, **Europese Jongsocialisten**, **Rainbowrose**);
- in het maatschappelijk middenveld op Europees niveau, in samenwerking met **het AGE-Europe platform**, **FERPA**, **Solidar** ;
- en last but not least, met **onze lid-organisaties en nationale partijen**, waar we Europese thema's sterker op de voorgrond willen plaatsen, omdat deze steeds meer invloed hebben op het dagelijks leven van onze oudere burgers.

Meerjarenprogramma 2024 - 2029

Ter inleiding.

De bijdrage van ouderen aan de samenleving wordt erg miskend. Nochtans schat de Europese Commissie in een rapport van 2018, de omvang van de Europese zilveren economie op € 3,7 biljoen. Deze blijft groeien en zal naar verwachting dit komende jaar, meer dan € 5,7 biljoen bijdragen. De 60-plussers zijn de snelst groeiende consumentengroep ter wereld (WHO 2022) en de toenemende vraag naar goederen en diensten creëert meer banen en inkomsten. Een vijfde van de personen van 65 tot 74 jaar in de Europese Unie doet mee aan formeel vrijwilligerswerk (Groenboek over vergrijzing 2022). Deze waardevolle deelname van ouderen, zelfs als ze niet worden beloond, is aanzienlijk. De bijdrage van ouderen wordt echter niet adequaat vastgelegd in de huidige standaardmetingen. Onze regeringen en de Europese

instellingen moeten 'verder gaan dan het BBP' om een uitgebreidere aanpak te ontwikkelen voor het meten van welvaart en welzijn.

Om de autonomie en kwaliteit van leven van ouderen te verzekeren, is een aanpak nodig op veel beleidsdomeinen en ook op alle beleidsniveaus, dit wil zeggen : ook Europa moet zijn deel van het werk doen.

Daarom vraagt de “European Senior Organisation” samen met het AGE Platform Europe om een **EU-strategie voor gelijke behandeling van ouderen** die de uitdagingen en kansen van ouder worden op holistische wijze omvat, een allesomvattende agenda vaststelt en beleidsmakers instrumenten en aanbevelingen biedt voor maatregelen en acties die op Europees niveau en door de lidstaten moeten worden uitgevoerd om de rechten van ouderen te bevorderen.

Eerste pijler: oud is niet 'out'

ESO pleit voor een *fundamentele ommekeer in het spreken over ouderen en streeft naar een op rechten gebaseerde benadering van ouder worden* . Het dominante conservatieve discours beperkt de visie op de “ouderen” tot louter “zorg- en pensioenafhankelijke personen.”

Wij pleiten voor een visie die ‘oudere personen’ ziet als volwaardige bijdragers aan de samenleving vanuit het perspectief van ‘actief burgerschap, zelfbeschikking, emancipatie en gelijkheid’, en waarvoor ‘solidariteit’ een noodzakelijk onderdeel is.

1. Erkenning van ouderen als volwaardige burgers en actieve deelname aan beleids- en besluitvorming.

ESO pleit voor de volledige participatie en betrokkenheid van oudere burgers bij politiek en beleidsvorming. **De erkenning van ouderen als geëmancipeerde en actieve burgers vereist organisatiestructuren binnen de nationale politieke partijen die oudere partijleden en seniorenorganisaties direct betrekken bij besluitvormingsstructuren en adviesorganen .**

ESO zet zich actief in voor de oprichting van **een intergroep van het Europees Parlement voor 'een Europa voor alle leeftijden'** , die een platform biedt tussen het maatschappelijk middenveld en Europarlementariërs voor de ontwikkeling van beleid en initiatieven.

ESO pleit ook voor **overheidsfinanciering van maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor bewustwording, participatie en educatie van hun doelgroepen.**

2. Non-discriminatie en strijd tegen leeftijdsdiscriminatie

Een intergenerationeel pact moet gebaseerd zijn op intergenerationele solidariteit die alle generaties samenbrengt, meer gelijkheid en inclusie bevordert en ongewenste eenzaamheid en uitsluiting bestrijdt. ESO pleit voor een **actieprogramma tegen leeftijdsdiscriminatie en ageïsme en voor het bevorderen van intergenerationele solidariteit** .

ESO roept op tot heropening van de discussie over **het voorstel van de Commissie voor een richtlijn van de Raad betreffende de implementatie van het beginsel van gelijke behandeling buiten de arbeidsmarkt, ongeacht leeftijd, handicap, seksuele geaardheid, etniciteit of religieuze overtuiging**. Een dergelijke richtlijn biedt een uitgebreide bescherming tegen discriminatie op belangrijke levensdomeinen.

Wij bevelen aan dat de **intersectionaliteit en mainstreaming van leeftijdsgelijkheid in alle bestaande strategieën van de Europese Unie wordt opgenomen**, bijvoorbeeld in strategieën met betrekking tot de gelijkheid van vrouwen en mannen, LGBTQ+, migranten en verschillende minderheidsgroepen.

Een betere **mainstreaming van ‘vergrijzing’ als toetssteen voor de ontwikkeling van nieuw beleid** kan worden bereikt door een specifieke dienst binnen de Commissie op te richten.

Tweede pijler: fundamentele rechten

3. VN-Verdrag voor Ouderen

ESO steunt het **UNECE-initiatief voor een VN-Verdrag inzake de rechten van ouderen** en dringt er bij de Europese Unie en de lidstaten op aan om de uitwerking van dit Verdrag actief te ondersteunen. Deze steun van de Europese regio is essentieel om dit Verdrag tot stand te brengen.

We moeten ervoor zorgen dat burgers toegang hebben tot hun rechten zoals voorzien in artikel 25 van het Europees Handvest van de grondrechten. Dit vereist systematische monitoring. Daarom vraagt ESO de versterking en uitbreiding van de werking en het mandaat van het **EU-agentschap voor de grondrechten (FRA) in Wenen** met een specifiek mandaat om de toegang van ouderen tot hun grondrechten te monitoren.

ESO pleit ook voor de oprichting van regionale en nationale agentschappen met een lage toegangsdrempel, waar senioren of hun vertegenwoordigers terecht kunnen voor ondersteuning en advies over de uitoefening van hun rechten.

4. Voldoende inkomen

ESO pleit voor een Europees kader voor toegang tot een minimuminkomen (inclusief pensioenen) boven de armoedegrens. In 2019 liep 22% van de mobiele EU-burgers het risico op armoede en sociale uitsluiting, tegenover 37% van de migranten uit derde landen. In de komende jaren lopen ze mogelijk een groter risico op armoede op oudere leeftijd vanwege kortere carrières binnen de EU. (Groenboek over vergrijzing 2022).

We roepen ook op tot **Europese maatregelen om de pensioenkloof tussen mannen en vrouwen te dichten**. Het risico op armoede blijft hoger voor specifieke groepen, zoals vrouwen die doorgaans minder verdienen, kortere, minder lineaire carrières hebben,

parttime werken en meer onbetaalde zorgtaken op zich namen. De pensioenen van vrouwen in de EU zijn gemiddeld 29,5% lager dan die van mannen.

Wij vragen ook maatregelen die **de toegang tot levenslang leren en onderwijs, omscholing en bijscholing ondersteunen, geestelijk en lichamelijk welzijn bevorderen, waardoor het werk minder stressvol wordt, vooral tegen het einde van de professionele carrière.**

5. Toegang tot zorg en gezondheidsdiensten.

ESO heeft veel waardering voor het werk van de voormalige Commissaris voor Sociale Zaken, de Luxemburgse socialist Nicolas Schmit bij het opzetten van een Europese Zorgstrategie. Binnen het kader van de **Europese Gelijkheidsstrategie** vragen we een reflectie over de oprichting van een " **Europese zorggarantie** " die lidstaten en regio's ondersteunt bij de ontwikkeling van hun zorgbeleid en bij investeringen in zorgdiensten en -faciliteiten.

Wij roepen ook op tot een dringende bezinning op een Europees arbeidsmarktbeleid in de zorg- en gezondheidssector en pleiten voor een opwaardering van beroepen in de gezondheidszorg en de zorg. Dit kan o.a. door **een Europees curriculum voor zorgberoepen dat goede praktijken, arbeidsomstandigheden en beloning voor werknemers in deze sector garandeert.**

Wij waarderen het werk dat is verricht in de strijd tegen de COVID-19-crisis en de periode daarna, en vragen dat de inspanningen om **een Europese gezondheidsunie te realiseren** onverminderd worden voortgezet.

Derde pijler : leeftijdsvriendelijke habitats

6. Het bevorderen van leeftijdsvriendelijke steden en gemeenschappen

ESO steunt de vele sociale en culturele initiatieven en bewegingen die zich inzetten voor de **herinrichting van onze steden, dorpen en wijken**, met het oog op leeftijds gelijkheid.

Leeftijdsvriendelijke steden en gemeenschappen dragen bij aan een betere inclusie en verbinding tussen mensen. Om deze reden pleit ESO voor de toetreding van de Europese Unie tot het programma "**leeftijdsvriendelijke steden en gemeenschappen**" van de Wereldgezondheidsorganisatie van de Verenigde Naties (de WHO)

Ook al zijn de lokale en regionale overheden het ideale niveau voor de realisatie van leeftijdsvriendelijke steden en gemeenschappen, dert belet de Europese Unie niet om een substantiële bijdrage leveren aan de realisatie van deze doelstellingen op veel beleidsterreinen. Dit kan op velerlei manieren zoals het bepalen van voorwaarden voor het verkrijgen van Europese subsidies, specifieke aandacht bij het hanteren van Europese aanbestedingsregels, het vaststellen van normen en labels voor producten en diensten, normen voor de aanleg van openbare plaatsen, voor toegankelijkheid die prioriteit geeft aan kwetsbare personen en voor de ontwikkeling van beleid voor openbaar vervoer en mobiliteit.

ESO is verheugd over de aandacht die de Europese Commissie besteedt aan huisvesting, zoals blijkt uit het aanstellen van een commissaris die verantwoordelijk is voor deze sector. Er wordt echter verwacht dat deze commissaris ook de nodige administratieve hulpmiddelen en ondersteuning krijgt om dit te doen.

Binnen dit mandaat vragen we om een specifieke conceptuele focus op **'levensbestendig bouwen'** en **'aangepaste huisvesting'** voor oudere burgers, gebaseerd op het principe van leeftijdsgelijkheid, en om een kader te bieden voor **het herontwerpen van de leefomgeving**, wat leidt tot een betere levenskwaliteit en een verbeterd gemeenschapsleven, waarbij de straten en open ruimtes toegankelijker worden gemaakt voor alle leeftijden.

ESO ondersteunt ook het concept van de **'tien-minutenstad'**, waarin alle essentiële voorzieningen zich op korte loopafstand van elkaar bevinden.

7. Digitale uitsluiting en uitsluiting van diensten.

ESO pleit voor een radicaal heroverwegen van digitalisering en een erkenning dat digitalisering kan leiden tot uitsluiting, zo niet de dramatische dualisering van onze samenlevingen. Digitale uitsluiting kan inderdaad een ernstig obstakel vormen voor veel burgers, met name de meest kwetsbaren, waardoor het moeilijk wordt om de diensten en middelen te verkrijgen waar ze recht op hebben. Gerichtte investeringen of opleiding en training volstaan niet om dit fenomeen aan te pakken.

ESO pleit voor **een diepgaande reflectie op de digitale uitsluiting en het daaruit voortvloeiende gebrek aan toegang** en roept op tot een moratorium op de verdere digitalisering van diensten.

Face-to-face dienstverlening moet de basis blijven van alle dienstverlening; digitalisering kan bijdragen aan het versterken van deze face-to-face dienstverlening.

ESO roept op tot juridisch bindende regelgeving die dienstverleners en overheidsinstanties verplicht om niet-discriminerende face-to-facediensten aan te bieden, in overeenstemming met de regelgeving inzake consumentenbescherming en rekening houdend met de Dienstenrichtlijn.

Vierde pijler: financiering en bestuur

8. Investeren in leeftijdsgelijkheid

ESO pleit voor een perspectief van gelijkheid op basis van leeftijd in het debat over het komende meerjarig financieel kader in de context van de demografische realiteit;

ESO roept de Europese Unie op om voldoende budget te reserveren voor investeringen in dergelijke systemen die leeftijdsgelijkheid garanderen bij de levering van goederen, diensten en een leefomgeving en die de autonomie van ouderen op alle niveaus in stand houden.

ESO pleit ook voor egalisatiefondsen om territoriale verschillen te dichten.

ESO pleit voor **investeringsprogramma's op Europees en nationaal niveau om een gunstige nationale context voor het werken in de zorgsector te creëren** en om de arbeidsomstandigheden en vaardigheden van formele en informele zorgverleners, vaak vrouwen, te verbeteren.

ESO kijkt uit naar de **investeringsprogramma's van de Europese Ontwikkelingsbank die de herinrichting van leefgebieden en betaalbare huisvesting ondersteunen.**

ESO roept de Europese Unie en de lidstaten op om specifieke ondersteuningsprogramma's op te zetten voor nationale, lokale en regionale overheden, die vaak verantwoordelijk zijn voor het verlenen, in opdracht geven of toezicht houden op langdurige zorgdiensten.

Vergrijzing heeft gevolgen voor de financiering van de sociale systemen en diensten in de lidstaten en regio's. Dit vereist een **hervorming van de financiering op het niveau van de lidstaten en een heroverweging van de Europese economische en fiscale coördinatie, en van de belastingstelsels in de richting van fiscale rechtvaardigheid.**